

rede i dag i et vist omfang tilgodeset i den gældende presselov ved reglerne i presselovens § 12, hvorefter udgiveren hæfter for bøder, erstatningsbeløb og sagsomkostninger, der idømmes redaktøren. Et flertal på 12 af udvalgets medlemmer finder, at der for erstatningsansvaret bør fastsættes en sådan hæftelsesregel frem for et egentligt dritsherre- eller institutionsansvar, og at hæftelsesreglen bør udvides til at omfatte alle presseretlige erstatningspådragende handlinger, og således ikke bør begrænses til redaktørens erstatningsansvar, jf. nedenfor afsnit 4.4.. Udvalget er derimod enige om, at udgiverens hæftelsespligt for bøder idømt redaktøren bør ophæves.

Den trykte presse har således i over 50 år, d.v.s. før driftsherreansvaret strafferetligt havde fundet mere almindelig udbredelse, været underlagt en strafferetlig hæftelsesregel, uden at det har ført til reelle indskrænkninger i den redaktionelle frihed. Efter Justitsministeriets opfattelse bør denne bestanddel af det særlige presseretlige system videreføres, således at der for alle massemedier fastsættes en fælles hæftelsesregel, der omfatter alle bøder og sagsomkostninger, der idømmes efter medieansvarslovens ansvarsfordelingsregler (materielle pressedelikter). En sådan bestemmelse er derfor indsat i lovforslagets § 26, stk. 1, og udvalgsflertallets forslag til objektiv bødeansvarsregel er samtidig udgået af forslaget.

Justitsministeriet har endvidere overvejet, om de gældende regler for bødestraffens udmåling er hensigtsmæssige og rimelige også for dette særlige område.

Straf af bøde fastsættes i dag generelt navnlig efter reglerne i straffelovens §§ 51 og 80. Bestemmelserne lyder således:

»§ 51. Når bøde i henhold til denne lov idømmes eller vedtages i retten, fastsættes bødestrafpen i dagbøder. Dette gælder dog ikke bøder, der pålægges som tillægsstraf til anden retsfølge. Dagbødernes antal bestemmes under hensyn til lovovertrædelsens beskaffenhed og de i § 80 nævnte omstændigheder til mindst 1 og højst 60. Størrelsen af den enkelte dagbod fastsættes til et beløb svarende til den pågældendes gennemsnitlige dagsindtægt, ider der dog ved beløbets fastsættelse bør tages hensyn til bødefældtes livsvilkår, herunder hans formue, forsørgerpligter og andre forhold, der indvirker på betalingsevnen. Dagboden kan dog ikke fastsættes til et lavere beløb end 2 kr.

Stk. 2. Når en bøde fastsættes for en forseelse, hvorved den pågældende har opnået eller tilsigtet at opnå betydelig økonomisk vinding for sig selv eller andre, og anvendelsen af dagbøder vil medføre, at bødebeløbet ansættes lavere, end det skønnes rimeligt under hensyn til størrelsen af den fortjeneste, der

enten er eller kunne være opnået ved lovovertrædelsen, kan retten dog i stedet for dagbøder anvende anden straf af bøde.

Stk. 3. Ved fastsættelsen af andre bøder vil der indlen for de grænser, som hensynet til lovovertrædelsens beskaffenhed og de i § 80 nævnte omstændigheder tilsteder, være at tage særligt hensyn til den skyldiges betalingsevne.

...

§ 80. Ved straffens udmåling skal der tages hensyn til lovovertrædelsens grovhed og til oplysninger om gerningsmandens person, herunder om hans almindelige personlige og sociale forhold, hans forhold før og efter gerningen samt hans bevæggrunde til denne.

Stk. 2. At gerningen er udført af flere i forening, vil i reglen være at anse som en skærpende omstændighed.«

Efter Justitsministeriets opfattelse er det i denne type sager f.eks. ikke rimeligt, at bødens størrelse således som udgangspunkt - ud over lovovertrædelsens grovhed - beror på redaktørens eller forfatterens indtægtsforhold. For pressedelikter synes de relevante faktorer for bødeudmålingen snarere at burde knyttes til følgende hovedfaktorer:

1. Lovovertrædelsens beskaffenhed, d.v.s. selve gerningstypen, omstændighederne i forbindelse med handlingen i henholdsvis formildende eller skærpende retning, offerets adfærd m.v.
2. Vedkommende massemedies udbredelse. Således opleves en krænkelse i visse tilfælde langt stærkere desto større udbredelse mediet har, mens en krænkelse i andre tilfælde også i et lokalt medie kan volde større »skader« for offerets familie m.v.
3. Massemediet vil i nogle tilfælde have opnået en økonomisk gevinst (øget salg), d.v.s. en større fortjeneste, hvis størrelse det imidlertid kan være noget nær umuligt at opgøre mere præcist og derfor næppe heller vil blive genstand for konfiskation efter straffelovens regler om udbyttekonfiskation. På den anden side forekommer det heller ikke rimeligt, hvis domstolene ikke ved sin bødeudmåling tager sådanne forhold i betragtning.

Lignende forhold gør sig gældende på andre typer lovovertrædelser. Ved overtrædelser af miljølovgivningen vil den samlede økonomiske gevinst ofte heller ikke præcist kunne udfindes, hvorimod det i mange tilfælde vil være muligt nogenlunde præcist at fastslå virksomhedens besparelse ved ikke i en given periode at have truffet bestemte miljøsikrende foranstaltninger, og domstolene har da også i sådanne til-